

**CROWE HORWATH OLGU BAĞIMSIZ DENETİM VE
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş. 'NİN 2014 YILI ŞEFFAFLIK RAPORU**

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından 2014 yılı için hazırlanan düzeltilmiş işbu Şeffaflık Raporu, 26.12.2012 tarihli 28509 sayılı T.C. Resmi Gazete'de Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Bağımsız Denetim Yönetmeliği' nin 36 ıncı maddesi kapsamında hazırlanmış ve Kuruluşumuzun internet sitesinde yayımlanmıştır. İzmir, 27.04.2015

Şevki BİLİBAY, YMM
Sorumlu Denetçi
Yönetim Kurulu Başkanı

Murat ÇAĞLAYAN, YMM
Sorumlu Denetçi
Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

CROWE HORWATH
Olgu Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş.
1377 Sokak No: 3/13 Alsancak /İZMİR
Tel: 232 422 07 11 Fax: 232 422 08 67
Kordon V.D. 641 030 540 1

İÇİNDEKİLER

1. HUKUKİ YAPISI VE ORTAKLAR HAKKINDA AÇIKLAMA
2. KİLİT YÖNETİCİLERİ VE SORUMLU DENETÇİLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA
3. İÇİNDE YER ALDIĞI DENETİM AĞININ HUKUKİ VE YAPISAL ÖZELLİKLERİ
4. İLİŞKİLİ DENETİM KURULUŞLARI VE DİĞER İŞLETMELER İLE BU İLİŞKİLERİN MAHIYETİ
5. ORGANİZASYON YAPISI
6. KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ İNCELEMELERİ
7. DENETİM HİZMETİ VERİLEN KAYIK'LER HAKKINDA BİLGİ
8. DENETÇİLERİN SÜREKLİ EĞİTİMİNE YÖNELİK İZLENEN POLİTİKALAR HAKKINDA BİLGİ
9. BAĞIMSIZLIK İLKESİNE UYUM HAKKINDA DEĞERLENDİRME
10. GELİRİN DAĞILIMI HAKKINDA BİLGİ
11. SORUMLU DENETÇİLERİN ÜCRETLENDİRİLMESİ HAKKINDA BİLGİ
12. KALİTE KONTROL SİSTEMİNİN YAPISI
13. DİĞER HUSUSLAR

I-HUKUKİ YAPISI VE ORTAKLAR HAKKINDA AÇIKLAMA

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. (“Şirket”) 2006 yılında İzmir’de kurulmuş olup, Türkiye’ de bağımsız denetim hizmeti sunmaktadır. Şirketin Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu’nun 14.02.2014 tarih ve 65445614-045-01-00571 sayılı yazısına istinaden KAYIK’lerin bağımsız denetiminde sigortacılık ve özel emeklilik alanı hariç olmak üzere Bağımsız Denetim Kuruluşu olarak BDK/2014/078 sicil numarası ile ve daha öncede Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verilmiş olan bağımsız denetim faaliyeti yetkisi bulunmaktadır.

31.12.2014 tarihi itibarıyla Şirket ortaklık yapısı aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Ortaklık Yapısı

	ORTAKLAR	HİSSE TUTARI(TL)	HİSSE ADEDİ	HİSSE ORANI
1	Şevki BİLİBAY (Yön. Kurulu Başkanı)	219.790,00	21.979	0,33302
2	Murat ÇAĞLAYAN (Yön. Kurulu Başkan Yrd.)	193.350,00	19.335	0,29295
3	Nejdet ÖZKAHYA (Yön. Kurulu Üyesi)	13.420,00	1.342	0,02033
4	Ali TEMİZKAN	34.950,00	3.495	0,05295
5	Mehmet TİKAÇ	12.000,00	1.200	0,01818
6	Ali TUNCEL	22.050,00	2.205	0,03341
7	Turan ÖZTÜRK	34.400,00	3.440	0,05212
8	Mustafa BATIHAN	19.760,00	1.976	0,02994
9	Meral SÖNMEZ	19.050,00	1.905	0,02886
10	Sedat BAY	3.200,00	320	0,00485
11	Necmettin KAYTAZ	13.410,00	1.341	0,02032
12	Nilgün PALABIYIK	9.830,00	983	0,01489
13	İsmail PINAR	12.480,00	1.248	0,01891
14	Şenol POYRAZ	12.480,00	1.248	0,01891
15	Süleyman DİBO	6.950,00	695	0,01053
16	Mehmet Coşkun BÜYÜKAYMAN	1.000,00	100	0,00152

17	Ünal AYDIN	120,00	12	0,00018
18	Hüsnü SAYOĞLU	100,00	10	0,00015
19	Kemal KÜÇÜKYILMAZ	19.160,00	1.916	0,02903
20	Mehmet Hanefi KÜÇÜK	500,00	50	0,00076
21	Ramazan SONCUL	12.000,00	1.200	0,01818
TOPLAM SERMAYE		660.000,00	66.000	1

II-KİLİT YÖNETİCİLERİ VE SORUMLU DENETÇİLERİ HAKKINDA AÇIKLAMA

31.12.2014 tarihi itibarıyla yapılan değişiklikler sonucunda, Şirketimizde ortak sayısı 21' e çıkmıştır. Şirketimiz ortaklarının üçü yönetim kurulu üyesi, üçü sorumlu denetçidir. Yönetim kurulu üyelerinin ve sorumlu denetçilerin bilgileri aşağıda yer almaktadır.

	Adı-Soyadı	Bağımsız Denetim Lisans No	YMM Ruhsat No	T.C. Kimlik Numarası	Şirketteki Unvanı
1	Şevki BİLİBAY	BD/2013/04606	35100584	20371747168	Yönetim Kurulu Başkanı
2	Murat ÇAĞLAYAN	BD/2013/04609	35102031	32338850552	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
3	Nejdet ÖZKAHYA		35103696	23324159414	Yönetim Kurulu Üyesi
4	Mehmet TİKAÇ	BD/2013/04607	35102577	32287364094	
5	Mehmet Coşkun BÜYÜKAYMAN	BD/2013/01352	06102099	73990058214	

	Adı-Soyadı	Bağımsız Denetim Lisans No	YMM Ruhsat No	T.C. Kimlik Numarası	Şirketteki Unvanı
1	Şevki BİLİBAY	BD/2013/04606	35100584	20371747168	Sorumlu Ortak Baş Denetçi
2	Murat ÇAĞLAYAN	BD/2013/04609	35102031	32338850552	Sorumlu Ortak Baş Denetçi
3	Ramazan SONCUL	BD/2013/00623	35100155	31666209070	Sorumlu Ortak Baş Denetçi

III-İÇİNDE YER ALDIĞI DENETİM AĞININ HUKUKİ VE YAPISAL ÖZELLİKLERİ

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.; merkezi 488 Madison Avenue, Suite 202 New York, NY 10022-5734 USA adresinde olan CROWE HORWATH INTERNATIONAL şirketinin üyesi olarak Türkiye’de faaliyet göstermektedir. Ayrıca, “Crowe Horwath” Şirketimizin unvanında tescil olunmuştur.

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. olarak; 114 farklı ülkede, 171 kuruluşla ve 29.000 üzerinde çalışanıyla muhasebe ve bağımsız denetim ve danışmanlık hizmetleri sunan Crowe Horwath International ağının bir parçasıyız. Crowe Horwath International Dünyada “Accounting Prestige Rankings” sıralamasında 8 inci, ciro büyüklüğü yönünden 9 uncu muhasebe ve bağımsız denetim ağı olarak sıralanmıştır.

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş olarak, Crowe Horwath International ağı altındaki firmalarla ortak kaliteli, entegre hizmet anlayışını ve temel şirket değerlerini paylaşmaktayız.

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. 21 Yeminli Mali Müşavir ortağı ve 20’ye yakın çalışanı ile Türkiye’nin her noktasındaki müşterilerine merkez ofisi ile birlikte toplam 4 ofiste bağımsız denetim, vergi denetimi ve danışmanlığı, yönetim danışmanlığı, risk yönetim danışmanlığı hizmetleri sunmaktadır.

IV-İLİŞKİLİ DENETİM KURULUŞLARI VE DİĞER İŞLETMELER İLE BU İLİŞKİLERİN MAHİYETİ

Şirketimiz Merkezi New York’ ta bulunan Crowe Horwath International lisansını kullanmaktadır. Türkiye’ de aynı lisansı, Troy Bağımsız Denetim Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlik Ltd. Şti., HSY Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş. ve Kavram Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.’ de kullanmaktadır. Ancak bu şirketler ile aynı lisansı kullanmamız dışında bir ilişkimiz bulunmamaktadır. Şirketler arasında iş ortaklığı yoktur.

V-ORGANİZASYON YAPISI

Şirket’in 31.12.2014 tarihi itibari ile organizasyon şeması aşağıdaki gibidir:

Adı- Soyadı	Mesleki Unvanı - Şirketteki Unvanı
Şevki BİLİBAY	YMM-Sorumlu Denetçi-Yönetim Kurulu Başkanı
Murat ÇAĞLAYAN	YMM-Sorumlu Denetçi-Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Ramazan SONCUL	YMM-Sorumlu Denetçi
Nejdet ÖZKAHYA	YMM-Denetçi-Yönetim Kurulu Üyesi
Ali TEMİZKAN	YMM-Denetçi
Mehmet TIKAÇ	YMM-Denetçi
Ali TUNCEL	YMM-Denetçi
Turan ÖZTÜRK	YMM-Denetçi
Mustafa BATIHAN	YMM-Denetçi
Meral SÖNMEZ	YMM-Denetçi
Necmettin KAYTAZ	YMM-Denetçi
Nilgün PALABIYIK	YMM-Denetçi

İsmail PINAR	YMM-Denetçi
Şenol POYRAZ	YMM-Denetçi
Süleyman DİBO	YMM-Denetçi
Mehmet Coşkun BÜYÜKAYMAN	YMM-Denetçi
Ünal AYDIN	YMM-Denetçi
Hüsnü SAYOĞLU	YMM-Denetçi
Kemal KÜÇÜKYILMAZ	YMM-Denetçi
Mehmet Hanefi KÜÇÜK	YMM-Denetçi
Sedat BAY	YMM-Denetçi
Zihni DURMUŞ	YMM-Denetçi
Mehmet Ali BAYRAKTAR	SMMM-Denetçi
Naile Meltem GÜNEŞ	SMMM-Denetçi
Fırat DURMUŞ	SMMM-Denetçi Yardımcısı
Ezgi ÖZTÜRK KAYA	SMMM-Denetçi Yardımcısı
Sezi KALKANCI	SMMM-Denetçi Yardımcısı
Aysema DEMİR	Denetçi Yardımcısı
Hayati Çağrı CENGİZ	Denetçi Yardımcısı
Ece İNCE	Denetçi Yardımcısı
Melih KÜÇÜKYILMAZ	Denetçi Yardımcısı

VI-KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ İNCELEMELERİ

Şirketimiz son üç yılda herhangi bir kamu kurumunca kalite güvence sistemi incelemesine tabi olmamıştır.

VII-DENETİM HİZMETİ VERİLEN KAYIK'LER HAKKINDA BİLGİ

Şirketimiz, KAYIK kapsamında bulunan; “İzmir Fırça Sanayi ve Ticaret A.Ş.” ‘ ye denetim hizmeti vermektedir.

VIII-DENETÇİLERİN SÜREKLİ EĞİTİMİNE YÖNELİK İZLENEN POLİTİKALAR HAKKINDA BİLGİ

Bünyemizde istihdam edilen denetçilerin sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmeleri, yeterli mesleki bilgiye ve deneyime sahip olmaları en temel hedeflerimizdendir. Bu amaçla, Bağımsızlık İlkeleri, Muhasebe Standartları, Denetim Standartları, Vergi Sistemi, Denetim Metodolojisi ve Kurum ve Kuruluşların Mevzuatları Hakkında, Şirket denetçilerimiz ve Şirket personelimiz sürekli olarak hizmet içi eğitime tabi tutulmaktadır.

Bunun yanı sıra, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik belgesi almak için staja başlatma ve yeterlilik sınavlarına hazırlık ve Kamu Gözetimi Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetçi olabilmek için yeterlilik sınavlarına hazırlık amacıyla ilgili kurumlarca düzenlenen kurslara, bu sınavlarla ilgili denetçi yardımcılarımız katılmaktadır.

KATILIMCININ UNVANI	KATILIMCI ADI SOYADI	DÜZENLENEN EĞİTİMLER	EĞİTİMİN İÇERİĞİ
Denetçi Yardımcısı	Aysema DEMİR	İzmir Ekonomi Üniv. Finans Yüksek Lisans Eğitimi	Yüksek Lisans
Denetçi Yardımcısı	Sezi KALKANCI – Naile Meltem GÜNEŞ	KEP - E fatura, E defter	Bilgilendirme
Denetçi Yardımcısı	Ece İNCE	Muhasebe Teknikleri Hesap Planı Uygulamaları	Bilgilendirme Uygulama
Denetçi Yardımcısı	Ece İNCE Sezi KALKANCI	İş Güvenliği ve Sağlığı Eğitimi	Bilgilendirme
Denetçi Yardımcısı	Hayati Çağrı CENGİZ	İZSMMMMO Eğitimi	Dönem Sonu İşlemleri

IX-BAĞIMSIZLIK İLKESİNE UYUM HAKKINDA DEĞERLENDİRME

Crowe Horwath Olgu Bağımsız Denetim ve Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş., Crowe Horwath International ağıının bağımsızlık politikaları ile ilgili yasal mevzuatın gerektirdiği tüm bağımsızlık ilke ve kurallarına uygun olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

Bu kapsamda Şirketimizde, şirket ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ve meslek personelinin mesleki faaliyetlerini doğruluk ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde yürütmelerini sağlayacak tedbirler alınmakta ve uygulanmaktadır.

Sorumlu denetçi, yapılan bağımsız denetim ile ilgili olarak bağımsızlığın sağlandığına dair bir sonuca ulaşmak zorundadır. Bu amaçla sorumlu denetçi;

- Bağımsız denetim kuruluşundan veya Kuruluşun organik olarak içinde bulunduğu diğer bağımsız denetim kuruluşlarından, bağımsızlığı tehlikeye sokabilecek olayların ve ilişkilerin tanımlanması ve değerlendirilmesini sağlamak amacıyla gerekli bilgileri elde eder,
- Bağımsızlık politikalarının ve prosedürlerini, varsa, ihlal edildiği durumlarda denetimin bağımsızlığını tehlikeye sokabilecek bir ihlal olup olmadığını değerlendirir,
- Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumları önlemler olarak ortadan kaldırır veya önemlilik seviyesinin altında bir düzeye indirir, çözümlenemeyen konuları ise kuruluşa bildirir.
- Ve bağımsızlıkla ilgili yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen bulgular ve bunları destekleyen bağımsız denetim kuruluşu yönetimi ile yapılan görüşmelerin belgelerinin hazırlanmasından sorumludur.

X-GELİRİN DAĞILIMI HAKKINDA BİLGİ

31.12.2014 tarihi itibarıyla finansal bilgiler aşağıdaki gibidir.

Bağımsız Denetim	:522.960,51 TL
Diğer Denetim Dışı Faaliyetler	:98.596,37 TL
TOPLAM	:621.556,88 TL

XI-SORUMLU DENETÇİLERİN ÜCRETLENDİRİLMESİ ESASLARI HAKKINDA BİLGİ

Şirketimiz, bağımsız denetim hizmeti verilmesinde çalışma ekibi içinde yer alan ve sorumlu olarak bağımsız denetim raporunu imzalayan sorumlu denetçilere, bağımsız denetim sözleşmesinde belirlenen tutarlarda ödeme yapmamaktadır. Denetim ekibinde yer alan ücretli denetçi ve denetçi yardımcılara ücretleri dışında ayrıca bir ek ücret şirket ortaklarına ise kar payı dağıtımından başka bir ücret ödenmemektedir.

XII-KALİTE KONTROL SİSTEMİNİN YAPISI

Şirket Yönetim Kurulu 10.04.2015 tarih ve 2015/03 kararı ile Kalite Kontrol Sisteminin Kurulmasından ve Kalite Kontrol Sisteminin Raporunun hazırlanmasından sorumlu olarak, Şirket ortaklarından Nejdet ÖZKAHYA ve Ramazan SONCUL'u sorumlu ortak denetçi olarak görevlendirmiştir.

Kalite Kontrol Sisteminin Unsurları

Kalite kontrol politika ve prosedürlerinin personele bildirimini genel olarak;
-Kalite kontrol politika ve prosedürlerine ve bunlarla ulaşılmak istenen amaçlara ilişkin bir açıklamayı,

-Denetim şirketimiz personelinin kaliteye yönelik kişisel sorumluluğunun bulunduğu ve bu politika ve prosedürlere uyulması gerektiği mesajını içerir.

Personelin kalite kontrole ilişkin konularla ilgili görüş ve endişelerini bildirmesinin teşvik edilmesi, kalite kontrol sistemi hakkından denetim şirketimizin geri bildirim almaya önem verdiğinin gösterir.

Denetim Şirketi Bünyesinde Kaliteye İlişkin Liderlik Sorumlulukları

Kurum İçi Kalite Kültürünün Geliştirilmesi

Denetim şirketimizin liderlik yapısı ve liderliğin sergilendiği örnek tutum ve davranışlar, kurum içi kültürü önemli ölçüde etkiler. Kurum içinde kalite kültürünün geliştirilmesi , şirket yönetiminin tüm kademelerinin, kalite kontrol politika ve prosedürleri ile aşağıdaki durumların gerekliliğine vurgu yapan açık, tutarlı, süreklilik gösteren eylem ve mesajlarına bağlıdır:

(a) Çalışmaların mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması,

(b) Şartlara uygun raporların düzenlenmesi.

Bu tür eylem ve mesajlar yüksek kaliteli çalışmaları esas alan ve ödüllendirilen bir kültürü teşvik eder. Bu eylem ve mesajlar, sadece bunlarla sınırlı olmamak üzere, eğitim seminerleri, toplantılar, resmi ve gayri resmi görüşmeler, strateji belgeleri, bültenler ve bilgilendirme notlarıyla personele duyurulabilir. Aynı zamanda bunlara, denetim şirketimizin iç yazışmalarında ve eğitim materyallerinde ya da personel değerlendirme prosedürlerinde de yer verilebilir. Bu eylem ve mesajlar denetim şirketimizin, kalitenin önemine ve kalitenin uygulamada nasıl sağlanabileceğine ilişkin duruşunu destekleyecek ve güçlendirecektir.

Denetim şirketimizin yönetim tarafından belirlenen iş stratejisinin, yürütülen tüm denetimlerde kaliteyi öncelikli bir zorunluluk olarak ele alması, kaliteye dayalı bir kurum içi

kültürün geliştirilmesinde özellikle önemlidir. Böyle bir kurum içi kültürün geliştirilmesi aşağıdaki hususları içerir:

(a) Personele ilişkin performans değerlendirme, ücret ve sair haklar ile terfi (teşvik sistemleri dâhil) konularını ele alan politika ve prosedürlerin, denetim şirketimizin kalite taahhüdünü her şeyden üstün tuttuğunu gösterecek şekilde oluşturulması,

(b) Ticari kaygıların yapılan çalışmaların kalitesinin önüne geçmemesini sağlayacak şekilde yönetim sorumluluklarının belirlenmesi,

(c) Kalite kontrol politika ve prosedürlerinin geliştirilmesi, belgelendirilmesi ve desteklenmesi için yeterli kaynağın sağlanması.

Denetim Şirketinin Kalite Kontrol Sisteminin Yürütülmesinden Sorumlu Olan Kişi veya Kişilerin Görevlendirilmesi

Kalite kontrol sisteminden sorumlu olan kişi veya kişilerin yeterli ve uygun deneyim ve beceriye sahip olmaları; kalite kontrol sorunlarını belirleyebilmelerini, anlayabilmelerini ve bunlara yönelik uygun politika ve prosedürler geliştirebilmelerini sağlar. Bu kişi veya kişilerin gerekli yetkiye sahip olması, bunların söz konusu politika ve prosedürleri uygulayabilmelerini sağlar.

İlgili Etik Hükümler

İlgili Etik Hükümlere Uygunluk

Etik Kurallar mesleki etiğin temel ilkelerini belirler. Bu ilkeler ise aşağıda yer alan hususları içerir:

- (a) Dürüstlük,
- (b) Tarafsızlık,
- (c) Mesleki yeterlik ve özen,
- (ç) Sır saklama,
- (d) Mesleğe uygun davranış.

Etik Kuralların B Bölümü, özel durumlarda Etik Kurallar tarafından oluşturulan kavramsal çerçevenin nasıl uygulanacağını gösterir. Bu Etik Kurallar, temel ilkelere uyuma yönelik tehditlere karşı alınabilecek uygun önlemlere ve ayrıca söz konusu tehditlere karşı alınabilecek önlemlerin bulunmadığı durumlara örnekler verir.

Temel ilkeler özellikle;

- Denetim şirketindeki liderlik,
- Mesleki eğitim ve öğretim,
- İzleme,
- Aykırılık durumunda gerekenin yapılması süreci vasıtasıyla güçlendirilir.

“Denetim Şirketi”, “Denetim Ağı” ve “Denetim Ağına Dâhil Şirket” Tanımları

İlgili etik hükümlerde yer alan “denetim şirketi”, “denetim ağı” ve “denetim ağına dâhil şirket” tanımları, bu KKS’ da yer alan tanımlardan farklılık gösterebilir.

Yazılı Taahhüt

Yazılı taahhüt, basılı veya elektronik biçimde alınabilir. Denetim şirketimiz, taahhüt almak ve aykırılığa işaret eden bilgiler üzerine uygun adımları atmak suretiyle bağımsızlığa verdiği önemi ortaya koyar ve personel açısından konunun güncel ve göz önünde olmasını sağlar.

Yakınlık Tehdidi

Etik Kurallar, bir güvence denetiminde aynı kıdemli personelin uzun süre görevlendirilmesinin oluşturabileceği yakınlık tehdidini ve bu tehditlere karşı alınacak uygun önlemleri ele almaktadır.

Yakınlık tehdidini ele alan uygun kıstasların belirlenmesi aşağıdaki hususları içerebilir:

- Kamu yararını ilgilendirme düzeyi dâhil denetimin niteliği,
- Kıdemli personelin söz konusu denetimdeki hizmet süresi.

Kıdemli personelin rotasyona tabi tutulması veya denetimin kalitesinin gözden geçirilmesinin şart koşulması, alınacak önlemlere örnek olarak verilebilir.

Etik Kurallara göre yakınlık tehdidi, özellikle Kurum tarafından belirlenen işletmeler ile borsada işlem gören işletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetimleriyle ilgilidir. Söz konusu bağımsız denetimlerde Etik Kurallar, sorumlu denetçinin önceden belirlenmiş süre (normalde yedi yıldan fazla olmayan) sonunda rotasyona tabi tutulmasını gerektirir ve bu konuyla ilgili standartları ve açıklayıcı bilgileri sunar.

Mevzuat hükümleri, daha kısa sürelerde rotasyona tabi tutulmayı gerektirebilir.

Kamu sektörü denetim kuruluşlarına özgü hususlar

Yasalar, kamu sektörü denetçilerinin bağımsızlığını koruyucu önlemleri içerebilir.

Ancak, bu önlemlere rağmen bağımsızlığa yönelik tehditler mevcut olabilir. Bu sebeple, gerekli politika ve prosedürlerin oluşturulmasında, kamu sektörü denetçisi mevzuatta yer alan yetki dayanağını göz önünde bulundurabilir ve bağımsızlıkla ilgili her türlü tehdidi bu bağlamda ele alabilir.

Kamu sektöründe aşağıdaki bölümlerde bahsedildiği şekilde borsada işlem gören işletmeler yaygın değildir. Ancak, büyüklüğü, karmaşıklığı veya kamu yararı bakımından önemli olan ve sonuç olarak geniş bir paydaş yelpazesine sahip diğer kamu sektörü işletmeleri de bulunabilir. Bu sebeple denetim şirketimizin, kalite kontrol politika ve prosedürlerine göre bir kamu sektörü işletmesini, genişletilmiş kalite kontrol prosedürleri açısından önemli olarak değerlendirdiği durumlar olabilir.

Kamu sektöründe, sorumlu denetçi muadili denetçilerin atanma ve görev süreleri mevzuatla belirlenebilir. Bu sebeple Kurum tarafından belirlenen işletmeler ile borsada işlem gören işletmeler için öngörülen sorumlu denetçi rotasyon hükümlerine tam olarak uyulması mümkün olmayabilir. Aşağıdaki bölümlerde bahsedildiği üzere, önemli kabul edilen kamu sektörü işletmelerinde, sorumlu denetçinin rotasyona tabi tutulması ilkesine uyum teşvik edilir ve kamu sektörü denetim kuruluşlarının bu çerçevede politika ve prosedürler oluşturması kamu yararına olabilir.

Müşteri İlişisinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi

Yeterlik, Beceri, Kapasite ve Kaynaklar

Denetim şirketimizin yeni veya mevcut bir müşteriden yeni bir denetim sözleşmesi kabul edebilmesi için gerekli yeterlik, beceri, kapasite ve kaynaklara sahip olup olmadığının değerlendirilmesi, söz konusu denetime özgü yükümlülüklerin ve ilgili tüm kademelerdeki mevcut şirket personelinin niteliklerinin gözden geçirilmesini gerektirir. Bu gözden geçirme,

- Denetim şirketimize ait personelin ilgili sektörlere veya denetim konularına ilişkin bilgi sahibi olup olmadığı,
- Denetim şirketimize ait personelin ilgili düzenleme ve raporlama hükümlerine ilişkin deneyimlerinin veya gerekli bilgi ve becerileri etkin biçimde edinebilme kabiliyetinin olup olmadığı,
- Denetim şirketimizin gerekli yeterlik, beceri ve kapasiteye sahip yeterli personelinin bulunup bulunmadığı,
- İhtiyaç hâlinde uzmanlardan faydalanma imkânının olup olmadığı,
- Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi için gerekli kıstaslara ve liyakat şartlarına sahip kişilerin bulunup bulunmadığı,
- Denetim şirketimizin raporlama süresi içinde denetimi tamamlayıp tamamlayamayacağı hususlarını içerir.

Müşterinin Dürüstlüğü

Aşağıdaki hususlar müşterinin dürüstlüğüne ilişkin olarak dikkate alınması gereken hususlar arasındadır:

- Müşterinin ana ortaklarının, kilit yöneticilerinin ve üst yönetiminden sorumlu olanların kimlikleri ve ticari itibarları.
- İş uygulamaları da dâhil müşteri faaliyetlerinin niteliği.
- Müşterinin ana ortaklarının, kilit yöneticilerinin ve üst yönetiminden sorumlu olanların muhasebe standartlarını yorumlama ve iç kontrol çevresi gibi hususlardaki tutumlarına ilişkin olumsuz bilgiler.
- Müşterinin, denetim ücretlerini olabilecek en düşük seviyede tutmaya yönelik ısrarlı tutumu.
- Çalışma kapsamının uygun olmayan şekilde sınırlandırıldığına dair göstergeler.
- Müşterinin kara para aklama veya suç teşkil eden diğer faaliyetlerde bulunabileceğine ilişkin göstergeler.
- Denetim şirketimizin seçilmek istenmesinin ve önceki denetim şirketinin yeniden seçilmemesinin nedenleri.
- İlişkili tarafların kimlik ve ticari itibarları.

Genel olarak denetim şirketimizin müşterinin dürüstlüğü hakkındaki bilgisi, müşteriyle ilişkisini devam ettirdiği süreyle paralel olarak artacaktır.

Aşağıdakiler denetim şirketimizin bu tür konularda bilgi edindiği kaynaklar arasında yer alabilir:

- Etik hükümlere uygun olarak mevcut veya önceki muhasebecilik ve denetim hizmetlerini sağlayanlarla kurulan her türlü iletişim ve diğer üçüncü taraflarla yapılan görüşmeler.
- Bankacılar, hukuk müşavirleri ve aynı sektörde faaliyet gösteren diğer işletmeler gibi üçüncü taraflardan veya diğer denetim şirketi personelinden toplanan bilgiler.
- İlgili veri tabanlarında yapılacak arka plan araştırmaları.

Müşteri İlişkisinin Devam Ettirilmesi

Bir müşteri ilişkisinin devam ettirilmesine karar verilirken mevcut veya önceki denetimler sırasında ortaya çıkan önemli konular ve bu konuların ilişkinin devam etmesine olan etkileri dikkate alınır. Örneğin bir müşteri, denetim şirketinin gerekli uzmanlığa sahip olmadığı bir alanda ticari faaliyete başlamış olabilir.

Çekilme

Denetimden çekilme veya denetimden ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilmeye ilişkin politika ve prosedürler aşağıdaki hususları da içeren konuları ele alır:

- İlgili şart ve durumlar karşısında denetim şirketimizin atabileceği uygun adımlar hakkında müşteri yönetiminin uygun kademeleri ve üst yönetimden sorumlu olan kişilerle müzakere edilmesi.
- Denetim şirketimiz çekilmenin uygun olduğuna karar vermiş ise, söz konusu denetimden veya denetim ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilme kararı ile bu kararın sebeplerinin, müşteri yönetiminin uygun kademeleri ve üst yönetimden sorumlu olanlarla müzakere edilmesi.
- Denetim şirketimizin denetime devam etmesini gerektirecek mesleki veya mevzuattan kaynaklanan bir yükümlülüğünün bulunup bulunmadığının veya söz konusu denetimden ya da denetim ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilme kararının sebepleriyle birlikte Kuruma ve/veya diğer düzenleyici otoritelere rapor verme yükümlülüğünün bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi.
- Önemli hususların, yapılan istişarelerin, ulaşılan sonuçların ve sonuçların dayanaklarının belgelendirilmesi.

Kamu Sektörü Denetim Kuruluşlarına Özgü Hususlar

Kamu sektöründe görev yapacak denetçiler, mevzuat uyarınca atanırlar. Buna göre, yapılan düzenlemeler çerçevesinde, müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesine ilişkin hüküm ve değerlendirmelerin bazıları bu tür denetimlerle ilgili olmayabilir. Bununla birlikte, söz konusu politika ve prosedürlerin oluşturulması, kamu sektörü denetçilerinin risk değerlendirmesi yapmalarında ve raporlama sorumluluklarını yerine getirmelerinde değerli bilgiler sağlayabilir.

İnsan Kaynakları

Denetim şirketimizin insan kaynaklarına ilişkin politika ve prosedürleri aşağıdaki gibi hususları içerir:

- İşe alma.
- Performans değerlendirmesi.
- Verilen görevleri yerine getirme süresi dâhil kabiliyetler.
- Yeterlik.
- Kariyer gelişimi.
- Terfi etme.
- Ücret ve sair haklar.

- Personel ihtiyacının tahmini.

Etkin işe alma süreç ve prosedürleri, çalışmalar için gerekli yeterlik ve kabiliyetleri geliştirme kapasitesine ve bu kabiliyetleri yeterli biçimde kullanabilmesine imkân veren uygun karakter özelliklerine sahip dürüst kişileri seçmesinde denetim şirketimize yardımcı olur.

Yeterlik, aşağıda belirtilenler dâhil çeşitli yöntemler yoluyla geliştirilebilir:

- Meslekle ilgili konularda yüksek öğrenim alınması.
- Teorik ve uygulamalı eğitimler dâhil sürekli mesleki gelişim.
- Mesleki tecrübe.
- Daha deneyimli çalışanlar refakatinde denetim ekibinin diğer üyelerinin yetiştirilmesi.
- Bağımsız olması zorunlu olan personel için bağımsızlık eğitimi.

Denetim şirketimiz personelinin yeterliğinin devamlılığı büyük ölçüde uygun seviyedeki sürekli mesleki gelişime bağlıdır. Bu sayede denetim şirketimiz personeli bilgi ve kabiliyetlerini muhafaza edebilir. Etkin politika ve prosedürler, her kademedeki şirket personeli için sürekli uygulamalı eğitim ihtiyacını dikkate alır ve personelin gerekli yeterlik ve kabiliyetlerini geliştirebilmesi ve bunları sürdürebilmesi için ihtiyaç duyulan eğitim kaynaklarını ve desteğini sağlar.

Denetim şirketimiz, bünyesinde teknik imkânların ve eğitim kaynaklarının bulunmaması gibi hâllerde şirket kadrosunda yer almayan uygun yeterliğe sahip kişilerin hizmetinden yararlanabilir.

Performans değerlendirilmesi, ücret ve sair haklar ile terfi prosedürleri, yeterliğin geliştirilmesi ve sürdürülmesi ile etik ilkelere bağlılığın esas alınmasını ve ödüllendirilmesini sağlar. Aşağıdakiler denetim şirketimizin, yeterliğin geliştirilmesi ve sürdürülmesi ile etik ilkelere bağlılığın sağlanmasına yönelik atabileceği adımlar arasındadır:

- Personelin, performans ve etik ilkelere ilişkin şirket beklentilerinin farkında olmasını sağlamak,
- Personele performans, yükselme ve kariyer gelişimiyle ilgili değerlendirme sunmak ve danışmanlık sağlamak,
- Personelin, daha yüksek sorumluluk gerektiren pozisyonlara yükselmenin, diğer hususların yanında performans kalitesine ve etik ilkelere bağlılığa dayandığını ve denetim şirketinin politika ve prosedürlerine uyulmamasının disiplin işlemiyle sonuçlanabileceğini anlamasına yardımcı olmak.

Küçük Şirketlere Özgü Hususlar

Denetim şirketimizin büyüklüğü ve içinde bulunduğu şartlar, denetim şirketimizin performans değerlendirme sürecinin yapısını etkileyecektir. Özellikle küçük şirketler, kendi personelinin performansını değerlendirirken şekil bakımından daha basit yöntemler kullanabilir.

Denetim Ekiplerinin Belirlenmesi

Sorumlu Denetçiler

Politika ve prosedürler, sorumlu denetçilerin sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeleri için yeterli zamana sahip olmalarını sağlayabilmek amacıyla bu kişilerin, iş yüklerini ve müsait olma durumlarını izlemeye yönelik sistemler içerebilir.

Denetim Ekipleri

Denetim şirketimiz denetim ekiplerini görevlendirirken ve bu ekiplere uygulanacak gerekli yönlendirme ve gözetim seviyesini belirlerken, denetim ekibinin;

- Uygun eğitim ve denetimlere katılım yoluyla benzer nitelik ve karmaşıklığıdaki denetimler hakkında elde ettiği bilgisini ve uygulama tecrübesini,
- Mesleki standartlar ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine ilişkin bilgisini,
- Bilgi teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmak dâhil teknik bilgisi ve uzmanlığını,
- Müşterilerin faaliyet gösterdiği sektörler hakkındaki bilgisini,
- Mesleki muhakeme kullanabilme kabiliyetini,
- Denetim şirketimizin kalite kontrol politika ve prosedürleri hakkındaki kavrayışını değerlendirir.

Denetimin Yürütülmesi

Denetimin Yürütülme Kalitesinin Tutarlılığı

Denetim şirketimiz, politika ve prosedürleri aracılığıyla denetimin yürütülme kalitesinin tutarlılığını artırır. Bu tutarlılık, genellikle yazılı veya elektronik rehberler, yazılımlar veya diğer standart belgelendirme biçimleri ile sektöre veya denetimin konusuna özgü rehberlerin oluşturulması suretiyle sağlanır. Aşağıdakiler, söz konusu materyallerde ele alınacak hususlar arasındadır:

- Çalışma hedeflerinin anlaşılmasını sağlamak amacıyla denetim ekiplerinin denetimle ilgili nasıl bilgilendirildiği.
- Denetim standartlarına uygunluk sağlama süreçleri.
- Denetimin yönlendirilmesi ve gözetimi, çalışanların eğitimi ve yetiştirilme süreçleri.
- Yapılan çalışmanın, varılan önemli yargıların ve düzenlenen rapor şeklinin gözden geçirilme yöntemleri.
- Yapılan çalışmanın, harcanan zamanın ve gözden geçirme işleminin boyutunun uygun şekilde belgelendirilmesi.
- Tüm politika ve prosedürleri güncel tutmaya yönelik süreçler.

Uygun bir ekip çalışması ve eğitim, denetim ekibinin daha az deneyimli üyelerinin kendilerinden beklenen çalışmanın hedeflerini açık şekilde anlamalarına yardımcı olur.

Yönlendirme ve Gözetim

Denetimin yönlendirilmesi ve gözetimi,

- Denetimin ilerleyişinin takibini,
- Denetim ekibi üyelerinin yeterlik ve kabiliyetlerinin, çalışmalarını yapmak için yeterli zamana sahip olup olmadıklarının, kendilerine verilen talimatları anlayıp anlamadıklarının ve söz konusu çalışmanın planlanan yaklaşıma uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin değerlendirilmesini,
- Denetimin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan önemli hususların ele alınmasını, bunların önemini değerlendirilmesini ve planlanan yaklaşımın uygun bir şekilde uyarlanmasını,
- Denetimin yürütülmesi sırasında daha deneyimli denetim ekibi üyeleri tarafından değerlendirilecek veya istişare edilecek konuların belirlenmesini içerir.

Gözden Geçirme

Gözden geçirme işlemi,

- Denetimin mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin,
- İlave değerlendirme gerektiren önemli hususların ortaya çıkıp çıkmadığının,
- Uygun istişarelerin yapıp yapılmadığının, ulaşılan sonuçların belgelendirilip belgelendirilmediğinin ve bu sonuçların gereğinin yapıp yapılmadığının,
- Yapılan denetimin niteliğini, zamanlamasını ve kapsamını revize etme ihtiyacının bulunup bulunmadığının,
- Yapılan çalışmanın ulaşılan sonuçları destekleyip desteklemediğinin ve uygun biçimde belgelendirilip belgelendirilmediğinin,
- Elde edilen kanıtların raporu desteklemek için yeterli ve uygun olup olmadığının,
- Denetim prosedürlerinin amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesini içerir.

İstişare

İstişare, denetim şirketimiz içinden veya dışından özel uzmanlığa sahip kişilerle, ilgili konuların uygun mesleki seviyede müzakere edilmesini içerir.

İstişarede, denetim şirketimizin kolektif deneyimi ile teknik uzmanlığının yanı sıra uygun araştırma kaynakları da kullanılır. İstişare, kalitenin artırılmasına ve mesleki muhakemenin kullanımının geliştirilmesine yardımcı olur. Denetim şirketi politika ve prosedürlerinde istişareye gerekli ölçüde yer verilmesi, zor ve tartışmalı konularda personeli istişareye teşvik eden ve istişareyi bir güç olarak kabul eden bir kültürün geliştirilmesine yardımcı olur.

Önemli teknik, etik ve diğer konularla ilgili olarak denetim şirketimiz içinden veya gereken hâllerde denetim şirketimiz dışından kişilerle yapılacak istişare;

- İstişare edilen kişilere, tavsiyelerinin bilgiye dayalı olmasını sağlayacak olguların tüm yönleriyle iletilmesi,
- İstişare edilen kişilerin uygun bilgi, kıdem ve deneyime sahip olmaları ve istişareler neticesinde ortaya çıkan sonuçların uygun biçimde belgelendirilmesi ve uygulanabilmesi hâlinde etkin olur.

Diğer uzmanlarla yapılan ve zor veya tartışmalı konuları içeren istişarelerin eksiksiz ve detaylı biçimde belgelendirilmesi;

- İstişare edilen konunun,
- Alınan her türlü karar ve bu kararların dayanağı ile nasıl uygulandıkları dâhil istişare sonuçlarının daha iyi anlaşılmasını sağlar.

Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirme

Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirmeye İlişkin Kıstaslar

Kurum tarafından belirlenen işletmeler ile borsada işlem gören işletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetimleri dışındaki denetimlerin hangilerinin kalitesinin gözden geçirileceğinin belirlenmesine yönelik kıstaslar,

- Kamu yararını ilgilendirme düzeyi dâhil denetimin niteliği,
- Bir denetimde veya denetim sınıfında olağan dışı risklerin veya durumların tespit edilmesi,

- Mevzuatın denetimin kalitesinin gözden geçirilmesini gerektirip gerektirmediği hususlarını içerebilir.

Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirmenin Niteliği, Zamanlaması ve Kapsamı

Denetimin kalitesine yönelik gözden geçirme tamamlanıncaya kadar denetim raporuna tarih verilmez. Ancak denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeye ilişkin belgelendirme, rapor tarihinden sonra tamamlanabilir.

Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesinin zamanında ve denetimin uygun aşamalarında gerçekleştirilmesi, önemli sorunların rapor tarihinde veya rapor tarihi öncesinde gözden geçiren kişiyi tatmin edecek şekilde ve gecikmeden çözülmesini sağlar.

Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesinin kapsamı, diğer hususların yanı sıra denetimin karmaşıklığına, denetlenen işletmenin borsada işlem görüp görmediğine ve raporun içinde bulunan şartlara uygun olmama riskine bağlıdır. Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi, sorumlu denetçinin sorumluluklarını azaltmaz.

Kurum Tarafından Belirlenen Bir İşletme ile Borsada İşlem Gören Bir İşletmeye İlişkin Denetimin Kalitesine Yönelik Gözden Geçirme

Kurum tarafından belirlenen bir işletme ile borsada işlem gören bir işletmenin finansal tablolarının bağımsız denetiminin kalitesinin gözden geçirilmesi sırasında, denetim ekibinin varmış olduğu önemli yargıların değerlendirilmesiyle ilgili olan diğer hususlar aşağıdakileri içerir:

- Denetim sırasında belirlenen önemli riskler ve bu risklere karşı yapılacak işler.
- Özellikle önemli risklerle ve önemlilikle ilgili olarak varılan yargılar.
- Denetim sırasında tespit edilen düzeltilmiş veya düzeltilmemiş yanlışlıkların önemi ve yapısı.
- Yönetime, üst yönetimden sorumlu olanlara ve gereken hâllerde düzenleyici kurumlar gibi diğer taraflara iletilecek olan hususlar.

Bu hususlar, şartlara bağlı olarak, diğer işletmelerin finansal tablolarının bağımsız denetim ve sınırlı bağımsız denetimleri ile diğer güvence denetimleri ve ilgili hizmetlere ilişkin kalitenin gözden geçirilmesi için de geçerli olabilir.

Kamu sektörü denetim kuruluşlarına özgü hususlar

Kurum tarafından belirlenen işletmeler arasında yer almamasına veya borsada işlem gören işletme olarak nitelendirilmemesine rağmen, bazı kamu sektörü işletmeleri, denetimin kalitesinin gözden geçirilmesini gerektirecek öneme sahip olabilir.

Denetimin Kalitesini Gözden Geçiren Kişilerin Liyakatine İlişkin Kıstaslar

Yeterli ve Uygun Teknik Uzmanlık, Deneyim ve Yetki

Yeterli ve uygun teknik uzmanlık, deneyim ve yetkiyi nelerin oluşturduğu, ilgili denetimin şartlarına bağlıdır. Örneğin, borsada işlem gören bir işletmeye ait finansal tabloların bağımsız denetiminin kalitesini gözden geçiren kişi, borsada işlem gören işletmelere ait finansal tabloların

bağımsız denetimlerinde, sorumlu denetçi olarak görev yapabilecek yeterli ve uygun deneyime sahip bir kişi olacaktır.

Denetimin Kalitesini Gözden Geçiren Kişilerle Yapılacak İstişare

Sorumlu denetçi denetimin yürütülmesi sırasında, denetimin kalitesini gözden geçiren kişiyle, örneğin kendisinin vardığı bir yargının denetimin kalitesini gözden geçiren kişi tarafından kabul görmesi amacıyla, istişarede bulunabilir. Bu tür bir istişare, görüş farklılıklarının denetimin daha geç bir aşamasında tespit edilmesini önler ve denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin görevini gerçekleştirmesindeki liyakatinden ödün verdiği anlamına gelmez. İstişarenin nitelik ve kapsamının önemli hâle geldiği durumlarda, istişare eden taraflar denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsızlığının korunması için gerekli özeni göstermez ise bu kişinin tarafsızlığı zedelenmiş olabilir. Gerekli özenin gösterilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin veya denetimle ilgili olarak istişare edilecek kişinin yerine denetim şirketi içinden veya dışından uygun yeterliğe sahip başka bir kişi görevlendirilebilir.

Denetimin Kalitesini Gözden Geçiren Kişinin Tarafsızlığı

Denetim şirketimiz, denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsızlığını korumaya yönelik politika ve prosedürler oluşturur. Bu politika ve prosedürler denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin;

- Mümkün olduğu sürece ilgili sorumlu denetçi tarafından seçilmemesini,
- Gözden geçirme süresince denetimin yürütülmesinde yer almamasını,
- Denetim ekibi adına karar almamasını,
- Tarafsızlığını tehdit edecek diğer hususların bulunmamasını sağlar.

Kamu sektörü denetim kuruluşlarına özgü hususlar

Kamu sektöründe yasal olarak atanan bir denetçi, kamu sektörü bağımsız denetimlerinde tüm sorumlulukları ile birlikte sorumlu denetçiyle eş değer bir görev üstlenebilir. Bu gibi durumlarda, mümkün olduğu sürece denetimin kalitesini gözden geçirecek kişinin seçimi, denetlenen işletmeden bağımsız olma gerekliliğinin ve söz konusu denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsız bir değerlendirme yapabilme kabiliyetinin dikkate alınmasını içerir.

Görüş Farklılıkları

Etkin prosedürler görüş farklılıklarının erken bir safhada saptanmasını teşvik eder, devamında atılacak adımlarla ilgili açık rehberlik sağlar ve farklılıkların çözümüne ve ulaşılan sonuçların uygulanmasına ilişkin belgelendirme yapılmasını zorunlu kılar.

Bu tür farklılıkları gidermek üzere geliştirilen prosedürler başka bir denetçiye, denetim şirketine, meslek örgütüne veya düzenleyici kuruma danışmayı içerebilir.

Çalışma Kâğıtları

Çalışma kâğıtlarının nihai denetim dosyalarında birleştirilmesi işleminin tamamlanması

Mevzuat, belirli tür denetimlere ait çalışma kâğıtlarının nihai denetim dosyalarında birleştirilmesi işleminin tamamlanması için süre sınırlamaları öngörebilir. Bu tür sınırlamaların öngörülmediği durumlarda, nihai denetim dosyalarının birleştirilmesi işleminin zamanında tamamlanması ihtiyacını karşılayacak şekilde denetim şirketinin süre sınırlamaları belirlemesini gerektirir. Bağımsız denetim ve sınırlı bağımsız denetimde bu tür bir süre normalde denetçi raporu tarihinden itibaren altmış günden daha fazla olamaz.

Bir işletmeye ait aynı denetim konusunu oluşturan bilgiyle ilgili olarak iki veya daha fazla farklı raporun düzenlenmesi hâlinde denetim şirketinin, çalışma kâğıtlarının nihai denetim dosyalarında birleştirilmesi işleminin tamamlanmasına ilişkin süre sınırlamalarını düzenleyen politika ve prosedürleri, her bir raporu ayrı bir denetim gibi ele alır. Bu durum örneğin, denetim şirketinin, konsolidasyon amacıyla topluluğa bağlı bir birime ait finansal bilgilere ilişkin bağımsız denetçi raporu düzenlemesi ve daha sonraki bir tarihte aynı finansal bilgilere ilişkin yasal amaçlar doğrultusunda bir başka denetçi raporu düzenlemesi hâlinde söz konusu olabilir.

Çalışma Kâğıtlarının Gizliliği, Güvenli Biçimde Saklanması, Doğruluğu ve Bütünlüğü, Erişilebilirliği ve Geri Kullanılabilirliği

Çalışma kâğıtlarında yer alan bilgilerin açıklanması için müşteri tarafından verilmiş özel bir yetki veya söz konusu açıklamayı zorunlu kılacak yasal veya mesleki bir zorunluluk bulunmadığı sürece etik hükümler, şirket personelinin söz konusu bilgilerin gizliliğini devamlı olarak sağlamasını zorunlu kılar. Özellikle kişisel bilgilerin söz konusu olduğu durumlarda, özel kanun ve düzenlemeler müşteri gizliliğinin korunmasına yönelik olarak şirket personeline ilave sorumluluklar yükleyebilir.

Çalışma kâğıtları ister kâğıt isterse elektronik veya diğer ortamlarda olsun, denetim şirketimizin bilgisi olmadan söz konusu çalışma kâğıtları üzerinde değişiklik, ekleme veya çıkarma yapılabildiği ya da kalıcı olarak silinebildiği veya bunlara zarar verilebildiği sürece, çalışma kâğıtlarında ele alınan verilerin doğruluk ve bütünlüğü, erişilebilirliği veya geri kullanılabilirliği tehlikeye düşer. Bu sebeple, denetim şirketimiz çalışma kâğıtlarının yetkisiz değiştirilebilmesini veya silinebilmesini önlemek amacıyla tasarlayacağı ve uygulayacağı kontroller,

- Çalışma kâğıtlarının ne zaman ve kim tarafından oluşturulduğunun, değiştirildiğinin veya gözden geçirildiğinin belirlenmesini sağlayan,
- Bilgilerin internet üzerinden denetim ekibiyle paylaşıldığı veya diğer taraflara iletiildiği durumlar başta olmak üzere, denetimin tüm aşamalarında bilgilerin doğruluk ve bütünlüğünü koruyan,
- Çalışma kâğıtları üzerinde yetkisiz değişiklikler yapılmasını engelleyen,
- Denetim ekibinin ve diğer yetkili tarafların sorumluluklarını uygun bir şekilde yerine getirmelerini sağlayacak biçimde çalışma kâğıtlarına erişimlerine izin veren kontrolleri içerebilir.

Çalışma kâğıtlarının gizliliğinin, güvenli biçimde saklanmasının, doğruluk ve bütünlüğünün, erişilebilirliğinin ve geri kullanılabilirliğinin sağlanması amacıyla denetim şirketimiz tarafından tasarlanan ve uygulanan kontroller,

- Elektronik ortamdaki çalışma kâğıtlarına erişimi sadece yetkili kullanıcılarla sınırlandırmak amacıyla denetim ekibi üyeleri arasında şifre kullanılmasını,
- Denetimin uygun aşamalarında düzenli aralıklarla elektronik çalışma kâğıtlarının yedeklenmesini,

- Denetimin başlangıcında denetimin belgelendirilmesi görevinin uygun şekilde ekip üyelerine dağıtılmasına, denetim sırasında çalışma kâğıtlarının hazırlanmasına ve denetim sonunda bir araya getirilmesine yönelik prosedürleri,
- Basılı hâldeki çalışma kâğıtlarına erişimin sınırlandırılmasına, uygun şekilde dağıtımının yapılmasına ve gizliliğinin muhafaza edilerek saklanmasına yönelik prosedürleri içerebilir.

Asılları denetim dosyalarına dâhil edilmek üzere, kâğıt ortamındaki çalışma kâğıtları uygulama kolaylığı sağlaması açısından elektronik olarak taranabilir. Bu gibi hâllerde, denetim şirketimizin söz konusu çalışma kâğıtlarının doğruluk ve bütünlüğünü, erişilebilirliğini ve geri kullanılabilirliğini sağlamak için tasarladığı prosedürler, denetim ekiplerinin, aşağıdaki hususları yerine getirmesini gerektirebilir:

- Islak imzalar, çapraz referanslar ve açıklayıcı notlar dâhil kâğıt ortamındaki çalışma kâğıtlarının, asıllarının tüm içeriğini yansıtacak şekilde taranmış kopyalarının oluşturulması,
- Gerekli hâllerde taranmış kopyaların dizinlenmesi ve paraflanması dâhil taranmış kopyaların denetim dosyalarına dâhil edilmesi,
- Gerekli hâllerde taranmış kopyaların geri kullanılabilmesi ve çıktısının alınabilmesi.

Mevzuat veya başka sebepler, denetim şirketimizin taranmış olan kâğıt ortamındaki çalışma kâğıtlarının asıllarını saklamasını gerektirebilir.

Çalışma Kâğıtlarının Saklanması

Denetim şirketimizin çalışma kâğıtlarını saklama ihtiyacı ve süresi denetimin niteliğine ve şirketin içinde bulunduğu şartlara göre farklılık gösterecektir. Söz konusu çalışma kâğıtlarının gelecek denetimlerde de önemini devam ettirecek konuların kaydını içermesi, bu şartlara örnek olarak gösterilebilir. Saklama süresi ayrıca mevzuatın belirli tür denetimler için özel saklama süreleri öngörüp öngörmediği; mevzuatta bu hususa ilişkin özel hükümlerin bulunmadığı hâllerde Kurum tarafından belirlenen saklama sürelerinin bulunup bulunmadığı gibi başka faktörlere de bağlı olabilir.

Bağımsız denetimde saklama süresi, normalde denetçi raporu tarihinden veya daha sonra olması hâlinde topluluk denetçisi raporu tarihinden itibaren başlamak üzere Kurum tarafından belirlenen süreden daha kısa olmaz.

Denetim şirketimizin çalışma kâğıtlarının saklanmasına ilişkin olarak uyguladığı prosedürler, ilgili saklama süresi boyunca ana hükümlerin uygulanmasına imkân veren hususları içerir. Örneğin;

- (Özellikle elektronik biçimde oluşturulan çalışma kâğıtlarında kullanılan teknolojinin, zaman içerisinde güncellenebileceği veya değişebileceği durumlarda) Saklama süresi boyunca çalışma kâğıtlarına erişime ve bunların geri kullanımına imkân sağlanması,
- Denetim dosyaları tamamlandıktan sonra çalışma kâğıtlarında yapılan değişiklik kayıtlarının gerektiğinde sağlanması,
- Kalite kontrol ve diğer amaçlarla denetim şirketi dışından yetkili tarafların belirli çalışma kâğıtlarına erişimine ve çalışma kâğıtlarını gözden geçirmesine imkân sağlanması.

Çalışma kâğıtlarının mülkiyeti

Mevzuatta aksi belirtilmedikçe çalışma kâğıtları denetim şirketine aittir. Yapılan çalışmanın geçerliliğini veya güvence denetimlerinde denetim şirketinin veya personelinin bağımsızlığını

zedelemek şartıyla denetim şirketi kendi takdirine bağlı olarak, çalışma kâğıtlarını bölümler hâlinde veya çalışma kâğıtlarından alıntılar yaparak ilgili müşterinin erişimine sunabilir.

İ z l e m e

Denetim Şirketimizin Kalite Kontrol Politika ve Prosedürlerinin İzlemesi

Kalite kontrol politika ve prosedürlerine uygunluğun izlenmesinin amacı,

- Mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygunluğun,
- Kalite kontrol sisteminin uygun şekilde tasarlanıp tasarlanmadığı ve etkin şekilde uygulanıp uygulanmadığının,
- Denetim şirketimiz kalite kontrol politika ve prosedürlerinin, denetim şirketi veya ilgili sorumlu denetçi tarafından düzenlenen raporların, içinde bulunan şartlara uygun olmalarını sağlayacak şekilde uygulanıp uygulanmadığının değerlendirilmesini sağlamaktır.

Aşağıdakiler kalite kontrol sisteminin sürekli olarak gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken hususlardandır:

- Mesleki standartlarda ve yürürlükteki mevzuatta meydana gelen değişikliklerin ve -uygun hâllerde- bunların denetim şirketinin politika ve prosedürlerine nasıl yansıtılacağına ilişkin analizi.
- Bağımsızlıkla ilgili politika ve prosedürlere uygunluğun yazılı teyidinin analizi.
- Teorik ve uygulamalı eğitimler dâhil olmak üzere sürekli mesleki gelişim ilişkin analiz.
- Müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesine yönelik kararların analizi.
- Denetim şirketinin temel ve mesleki eğitime dair politika ve prosedürlerine ilişkin geri bildirim sağlanması dâhil, sistemde yapılacak iyileştirmelerin ve atılacak düzeltici adımların belirlenmesi.
- Sisteme, sisteme uygunluk sağlanmasına veya sistemi anlama düzeyine ilişkin zayıflıkların uygun denetim şirketi personeline bildirilmesi.
- Kalite kontrol politika ve prosedürlerinde gerekli değişikliklerin zamanında yapılabilmesini sağlamak için uygun şirket personeli tarafından politika ve prosedürlerin takip edilmesi.

Teftiş işlemlerinin sıklığına ilişkin politika ve prosedürler, örneğin üç yıla yayılan bir süre öngörebilir. Teftiş işlemlerinin sıklığı belirlenirken, münferit denetimlerin seçiminin zamanlaması dâhil, aşağıdakiler gibi çok sayıda faktör dikkate alınır:

- Denetim şirketinin büyüklüğü.
- Ofislerinin sayısı ve coğrafi konumları.
- Daha önceki izleme prosedürlerinin sonuçları.
- Personel ve ofislerin yetki seviyesi (Örneğin, ofislerin kendi teftişlerini yapmaya yetkili olup olmadığı veya teftişlerin sadece genel merkez tarafından yapılıp yapılmadığı gibi).
- Denetim şirketi uygulamalarının ve kurumsal yapısının niteliği ve karmaşıklığı.
- Denetim şirketinin müşterileriyle ve denetimlerle ilgili riskler.

Teftiş sürecinde, münferit denetimlerden bazıları ilgili denetim ekibine önceden haber verilmeden seçilebilir. Denetim şirketimiz teftiş kapsamını belirlerken, bağımsız dış teftiş

programlarının kapsamını veya sonuçlarını dikkate alabilir. Ancak bağımsız dış teftiş programı, denetim şirketinin kendi iç izleme programının yerine kullanılamaz.

Eksikliklerin Bildirilmesi

Tespit edilen eksikliklerin ilgili sorumlu denetçiler dışındaki kişilere rapor edilmesi, eksiklik tespit edilen denetimin söz konusu raporda açıklanmasını gerektirmez. Ancak sorumlu denetçiler dışındaki kişilerin sorumluluklarını uygun şekilde yerine getirebilmeleri için bu tür açıklamaların yapılması gerekli olabilir.

Şikâyet ve İddialar

Şikâyet ve İddiaların Kaynağı

Şikâyet ve iddialar (asılsız olduğu kolayca anlaşılanlar hariç) denetim şirketimiz içinden veya dışından kaynaklanabilir. Söz konusu şikâyet ve iddialar şirket personeli, müşteriler veya üçüncü taraflarca ileri sürülebilir. Şikâyet ve iddialar denetim ekibi üyeleri veya diğer şirket personeline iletilmiş olabilir.

Soruşturma Politika ve Prosedürleri

Şikâyet ve iddiaların soruşturulması için hazırlanan politika ve prosedürler, soruşturmaya nezaret eden yöneticinin;

- Yeterli ve uygun deneyime sahip olmasını,
- Şirketi içinde yetki sahibi olmasını,
- İlgili denetimin yürütülmesi sürecinde hiçbir şekilde görev almamış olmasını gerektirebilir.

Soruşturmaya nezaret eden yönetici gerekli hâllerde hukuk müşavirini de soruşturmaya dâhil edebilir.

Kalite Kontrol Sisteminin Belgelendirilmesi

Kalite kontrol sisteminin her unsurunun işlediğini kanıtlayan belgelerin biçim ve içeriği, muhakeme yapılmasını gerektirir ve aşağıdakiler dâhil çok sayıda faktöre bağlıdır:

- Denetim şirketimizin büyüklüğü ve ofis sayısı.
- Denetim şirketimizin faaliyetleri ile kurumsal yapısının niteliği ve karmaşıklığı.

Örneğin büyük şirketler, bağımsızlık taahhütleri, performans değerlendirmeleri ve izleme süreci kapsamında yapılan teftişlerin sonuçları gibi hususların belgelendirilmesinde elektronik veri tabanlarını kullanabilir.

İzlemeye ilişkin uygun belgelendirme aşağıdaki hususları içerir:

- Tamamlanmış denetimlerin teftiş edilmek üzere seçilmesi prosedürü dâhil izleme prosedürleri.
- Aşağıdaki hususların değerlendirilmesine ilişkin kayıtlar:
 - Mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine bağlılık,
 - Kalite kontrol sisteminin uygun şekilde tasarlanıp tasarlanmadığı ve sistemin etkin şekilde uygulanıp uygulanmadığı,

- Denetim şirketinin kalite kontrol politika ve prosedürlerinin, şirket veya ilgili sorumlu denetçi tarafından düzenlenen raporların içinde bulunulan şartlara uygun olmalarını sağlayacak şekilde uygulanıp uygulanmadığı.
- Tespit edilen eksikliklerin tanımlanması, etkilerinin değerlendirilmesi ve bu eksikliklere ilişkin olarak herhangi bir adımın atılıp atılmayacağına karar verilmesine ve gerektiğinde hangi ilave adımların atılacağına belirlenmesine ilişkin esaslar.

XI-DİĞER HUSUSLAR

Şirketimiz, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Yönetmelik, Tebliğ, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS), Türkiye Denetim Standartları(TDS) ve kararlara titizlikle uymaktadır. Ayrıca, KGK tarafından istenilen bilgiler süresinde gönderilmektedir.